

Türk Toraks Derneği

Tütün ve Kontrolü Sempozyumu

3-4 Aralık 2005

Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Oditoryumu
İstanbul

ORGANİZASYON

Sempozyum Organizasyon Komitesi

Türk Toraks Derneği Sempozyum Yürütme Grubu

Esra Uzaslan
Osman Örsel
Celal Karlıkaya
Tunçalp Demir
Metin Özkan
Funda Öztuna
Zeynep Aytemur Solak

Genel Organizasyon Komitesi

Türk Toraks Derneği Merkez Yönetim Kurulu

Haluk Türктаş (Başkan)
Arzu Yorgancıođlu (Sekreter)
Ali Kocabaş
Eyüp Sabri Uçan
Gül Öngen
Sadık Ardiç
Muzaffer Metintaş
Sedat Altın
Dilşad Mungan

Sempozyum Organizasyonu

Sempozyum Başkanı Esra Uzaslan

Uludağ Üniversitesi, Tıp Fakültesi
Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı
Görükle, Bursa
Tel: 0 224 442 84 00 / 1103
Faks: 0224 442 81 49
e-posta: esrauz@uludag.edu.tr

Sempozyum Organizasyon Sekreteryası

Figür Kongre Organizasyon Servisleri Ltd. ŞTİ.

Ayazmaderesi Cad. Karadut Sk. No. 7
34394 Dikilitaş - İSTANBUL
Tel : 0 212 258 60 20 Pbx
Faks : 0 212 258 60 78
e-posta : toraks@figur.net

Türk Toraks Derneği Genel Merkezi

Turan Güneş Bulvarı, Koyunlu Sitesi
No: 175 / 19 Oran, Ankara
Tel : 0 312 490 40 50
Faks : 0 312 490 41 42
e-posta : toraks@toraks.org.tr
web : www.toraks.org.tr

DAVET MESAJI

Değerli meslektaşlarımız,

Türk Toraks Derneği'nin temel amacı ulusal akciğer sağlığını geliştirmektir. Bir ülkede tütün kontrolü sağlanmadan ulusal akciğer sağlığını iyileştirmek olası değildir. O nedenle Türk Toraks Derneği, tütün kontrolüne yönelik çabaların yaşamsal öneme sahip olduğunun bilincindedir.

Türkiye'de yetişkin nüfusun yaklaşık yarısı sigara içmekte, her yıl yaklaşık 100.000 kişi sigaraya bağlı hastalıklar nedeniyle yaşamını yitirmektedir. Sigaranın yol açtığı hastalıklar nedeniyle ülkemize verdiği yıllık ekonomik zarar ise yaklaşık 3 milyar dolardır. Bu rakama işgücü kaybı, hastalıklar nedeniyle bireylerin ve ailelerinin çektiği acılar dahil değildir. Bu durum bir ulusal tütün kontrol programının oluşturularak bir an önce hayata geçirilmesinin ne kadar büyük öneme sahip olduğunu göstermektedir.

Tütün ve Kontrolü Sempozyumu, sigara epidemisi, tütünün özellikleri, ekonomisi, sağlık etkileri, bağımlılığı ve tedavisi ile ilgili son araştırmaların ve bilgilerin sunulmasını ve ulusal tütün kontrol programının tartışılmasını amaçlamaktadır. Konusunda uluslararası saygınlığa sahip bilim insanları, hükümet temsilcileri, sivil toplum örgütleri, ülkemizde tütün kontrolünde rol oynayan kurumların temsilcilerinin konuşmacı olarak bu sempozyuma katılıyor olmaları, toplantının bilimsel düzeyini yükseltecek ve amaçlarına ulaşmasını kolaylaştıracaktır. Tüm konuşmalar anında Türkçe-İngilizce'ye çevriilecektir.

3-4 Aralık 2005 tarihlerinde İstanbul`da Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Oditoryumu'nda yapılacak olan sempozyumun afişleri tüm sağlık kuruluşlarına gönderilmiştir. Toplantı bilimsel programı Türk Toraks Derneği web sayfasında (www.toraks.org.tr) ilan edilmiştir. Toplantı ile ilgili gelişmeler ilgili web sayfasından izlenebilir.

İstanbul'da görüşmek dileğiyle,

Saygılarımızla.

Prof. Dr. Esra Uzaslan
Sempozyum Başkanı

Prof. Dr. Haluk Türктаş
Türk Toraks Derneği Başkanı

KONUŐMACILAR

Recep Akdur	Ankara Üniversitesi, Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD, Ankara
Savaş Alpay	TAPDK üyesi Tütün, Tütün Mamülleri ve Alkollü İçecekler Piyasası Düzenleme Kurumu, Ankara
Peter Anderson	Halk Sağlığı Uzmanı, Hollanda
Zehra Arıkan	Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiatri AD, Ankara
İzzettin Barış	Emekli Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları AD, Ankara Türk Toraks Derneği Başkanı (1992 - 1998 Dönemi)
Hayati Baykan	Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Ankara
Nazmi Bilir	Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD, Ankara
Antonella Cardone	Del Terzo Settore Üniversitesi, İtalya
Magdalena Ciobanu	Marius Nasta Göğüs Hastalıkları Enstitüsü, Romanya
Timur Çakmak	Maliye Bakanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Gelirler Grup Müdürü, Ankara
Gamze Çan	Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD, Trabzon
Elif Dağlı	Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Hastalıkları AD, İstanbul
Tunçalp Demir	İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları AD, İstanbul
Toker Ergüder	Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Ankara
Sibel Güneş	Sağlık Editörü, NTV, İstanbul
Hasan Herken	Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiatri AD, Denizli
Paul Hooper	Tütün Kontrolü Savaş Merkezi Sağlık Geliştirme Örgütü, İngiltere
M. Nezir Kahraman	Milli Eğitim Bakanlığı Sağlık İşleri Daire Başkanı, Ankara
Lütfiye Kanıt	Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji AD, İzmir
Celal Karlıkaya	Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları AD, Edirne
Zeki Kılıçaslan	İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları AD, İstanbul
Oğuz Kılınç	Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları AD, İzmir
Hakan Kılınçaslan	Androloji Derneği Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji AD, Bursa

KONUŐMACILAR

Ali Kocabaş	Çukurova Üniversitesi Tıp Fakóltesi Göğüs Hastalıkları AD, Adana
Zeynep Önder	Bilkent Üniversitesi, İşletme Fakóltesi, Ankara
Osman Örsel	Atatürk Göğüs Hastalıkları ve Cerrahisi Eğitim Araştırma Hastanesi, Ankara
Tülay Özerman	Tekgıda-İő Sendikası Genel Merkezi, İstanbul
Metin Özkan	GATA Göğüs Hastalıkları AD, Ankara
Funda Öztuna	Karadeniz Teknik Üniversitesi, Tıp Fakóltesi, Göğüs Hastalıkları AD, Trabzon
Mustafa Özyurt	CHP-Bursa Milletvekili, Ankara
Seçkin Pehlivanoglu	Türk Kardiyoloji Derneği İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakóltesi, Kardiyoloji AD, İstanbul
Jennifer Percival	Kraliyet Hemşire Yüksekokulu, İngiltere
Martina Poetschke - Langer	Almanya Kanser Araştırma Merkezi, Almanya
Dewi Segaar	Hollanda Sigarayı Bırakma Organizasyonu, STIVRO, Hollanda
David Simpson	Uluslararası Sigara ve Sağlık Örgütü Başkanı, İngiltere
Tahir Soydal	Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Ankara
Seval Şahin Sekin	Ege Üniversitesi Ziraat Fakóltesi Tarla Bitkileri Bölümü, İzmir
Philip Tonnesen	Gentofte Üniversitesi Hastanesi, Kopenhag, Danimarka
Murat Tuncer	Sağlık Bakanlığı Kanserle Savaş Daire Başkanı, Ankara
İhsan Türker	Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü, Ankara
Haluk Türктаő	Gazi Üniversitesi Tıp Fakóltesi Göğüs Hastalıkları AD, Ankara
Eyüp Sabri Uçan	Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakóltesi Göğüs Hastalıkları AD, İzmir
Esra Uzaslan	Uludağ Üniversitesi Tıp Fakóltesi Göğüs Hastalıkları AD, Bursa
Gonca Yılmaz	Milli Pediatri Derneği Behçet Uz Çocuk Hastanesi, Ankara
Mesut Yılmaz	İçişler Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, TADOC, Ankara

PROGRAM

3 Aralık 2005, Cumartesi

09:00-09:30 Açılış Konuşmaları

Esra Uzasiyan (Türk Toraks Derneği, Tütün ve Sağlık Çalışma Grubu Başkanı)
Haluk Türkteş (Türk Toraks Derneği Başkanı)
Sağlık Bakanlığı Temsilcisi

09:30-11:00 Panel 1: Tütün epidemisi ve değişen eğilimler

Oturum Başkanları: David Simpson, Esra Uzasiyan

09:30-09:50 Dünyada tütün kullanımı epidemiyolojisi *Peter Anderson*
09:50-10:10 Türkiye' de ve FEMTOS ülkelerinde tütün kullanımı epidemiyolojisi *Nazmi Bilir*
10:10-10:30 Tütün endüstrisi ve yeni hedefleri *Martina Poetschke- Langer*
10:30-10:50 Tütün kullanımının ekonomik boyutu *Zeynep Önder*

11:00-11:30 Kahve arası

11:30-12:30 Panel 2: Tütün ürünleri

Oturum Başkanları: Peter Anderson, Toker Ergüder

11:30-11:50 Tarladan tüketiciye tütün *Seval Şahin Sekin*
11:50-12:10 Türkiye' de tütün politikaları ve TEKEL *Tülay Özerman*
12:10-12:30 Sigara ve dumanı *Osman Örsel*

12:30-14:00 Öğle yemeği

14:00-15:30 Panel 3: Tütün ve sağlığa etkileri

Oturum Başkanları: Mustafa Özyurt, Eyüp Sabri Uçan

14:00-14:15 Tütün ve sağlık: genel çerçeve *Metin Özkan*
14:15-14:30 Tütün ve kanser *Murat Tuncer*
14:30-14:45 Tütün ve akciğer *Magdalena Ciobanu*
14:45-15:00 Tütün ve dolaşım sistemi *Seçkin Pehlivanoglu*
15:00-15:15 Tütün ve üreme sistemi *Hakan Kılınçaslan*

15:00-15:30 Kahve arası

16:00-17:30 Panel 4: Tütün bağımlılığının temel mekanizmaları

Oturum Başkanları: Zeki Kılıçaslan, Funda Öztuna

16:00-16:20 Bağımlılık kavramına genel bakış *Philip Tonnesen*
16:20-16:40 Tütün bağımlılığının nörobiyolojisi *Lütfiye Kanıt*
16:40-17:00 Tütün bağımlılığının psikolojisi *Zehra Arıkan*
17:00-17:20 Tütün bağımlılığının genetiği *Hasan Herken*

17:30-18:00 Kahve arası

18:00-19:00 Konferans 1: Günümüzde tütün bağımlılığının tedavisi

Oturum Başkanları: Tunçalp Demir, Oğuz Kılınç

Philip Tonnesen

PROGRAM

4 Aralık 2005, Pazar

09:00-11:00 Panel 5: Tütün kontrolünün temelleri

Oturum Başkanları: David Simpson, Nazmi Bilir

09:00-09:20 Ulusal tütün kontrol programı: Organizasyon ve izlem

Nazmi Bilir

09:20-09:40 Başlamanın önlenmesi

Gamze Çan

09:40-10:00 Bırakmanın desteklenmesi

Philip Tonnosen

10:00-10:20 Pasif etkilenenlerin korunması

Gonca Yılmaz

10:20-10:40 Tütün kontrolünde hukuk mücadelesi

Cela! Karlıkaya

10:40-11:00 İrlanda, California ve Kanada örnekleri; başarının sırrı

David Simpson

11:00-11:30 Kahve arası

11:30-12:30 Panel 6: Tütün kontrolünün sağlık örgütünde yapılması

Oturum Başkanları: Antonella Cardone, Recep Akdur

11:30-11:45 Avrupa ülkelerinde sigara bırakma çalışmalarının örgütlenmesi

Antonella Cardone

11:45-12:00 Sigaranın bırakılmasında hemşire eğitimi ve motivasyonu

Jennifer Percival

12:00-12:15 Yüksek risk grubundaki olgulara sigarayı bırakma konusunda yaklaşım

Dewi Segaar

12:15-12:30 Başarılı halk eğitimi ve medya kampanyaları nasıl yapılır?

Paul Hooper

12:30-14:00 Öğle yemeği

14:00-15:30 Yuvarlak Masa: Türkiye' de tütün kontrolü çalışmaları ve sorunlar

Oturum Başkanları: Elif Dağlı, İzzettin Barış

Sağlık Bakanlığı

Tahir Soydal

Sivil Toplum Örgütleri

Elif Dağlı

Maliye Bakanlığı

Timur Çakmak

İçişleri Bakanlığı

Mesut Yılmaz

Türk Toraks Derneği

Esra Uzasan

Tütün, Tütün Mamülleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu

Savaş Alpay

Devlet Planlama Teşkilatı

İhsan Türker

15:30-16:00 Kahve arası

16:00-17:30 Yuvarlak Masa: Ulusal tütün kontrol programı: Neler yapmalıyız?

Oturum Başkanları: Ali Kocabaş, Tahir Soydal

Genel Giriş

Ali Kocabaş

İçişleri Bakanlığı

Mesut Yılmaz

Milli Eğitim Bakanlığı

M. Nezir Kahraman

Maliye Bakanlığı

Timur Çakmak

Spordan Sorumlu Devlet Bakanlığı

Sağlık Bakanlığı

Hayati Baykan

Türk Tabipleri Birliği

Elif Dağlı

Medya - NTV

Sibel Güneş

Türk Toraks Derneği

TÜRK TORAKS DERNEĞİ

Türk Toraks Derneği Göğüs Hastalıkları Uzmanlarının, kar amacı gütmeyen, ulusal, mesleki ve bilimsel uzmanlık derneğidir. Derneğin amaçları uzmanlık alanında mezuniyet sonrası eğitimi iyileştirmek, sürekli mesleki gelişimi sağlamak, araştırmaları desteklemek, hasta bakım standartlarını yükseltmek ve ulusal politikalar oluşturarak solunum hastalıklarında en etkin koruma, tanı ve tedaviyi sağlamak, sonuçta ulusal akciğer sağlığını geliştirmektir.

1992 yılında Göğüs Hastalıkları uzmanları ve solunum hastalıkları alanında çalışan diğer uzmanlık dallarındaki hekimler tarafından kurulan Türk Toraks Derneği kuruluşundan kısa süre sonra Türkiye'nin değişik coğrafi bölgelerinde (İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Konya, Bursa, Eskişehir, Diyarbakır, Erzurum, Samsun) 10 şube açılmıştır. Zonguldak, Kayseri, Antalya, Trabzon ve Van şubelerinin eklenmesi ile 2005 yılında şube sayısı 15'e çıkartılmıştır. Kuruluşunun 13. yılını kutlayan Türk Toraks Derneği, 1770 üyesi ile solunum hastalıkları alanında Türkiye'nin en büyük uzmanlık örgütüdür.

Türk Toraks Derneği'nin kuruluş amaçlarını gerçekleştirmek ve üyeleri arasında bilgi alışverişini sağlamak amacıyla değişik alanlarda 14 ayrı bilimsel çalışma grubu kurulmuştur. Bunlar Astım, KOAH, Alt Solunum Yolu Enfeksiyonları, Tüberküloz, Akciğer ve Plevra Maligniteleri, Tütün ve Sağlık, Solunum Yetmezliği ve Yoğun Bakım, Solunum Uyku Bozuklukları, Akciğer Hastalıkları, Klinik Sorunlar ve Tanı Yöntemleri Çalışma Grupları'dır. Çalışma Grupları yılda en az 3 kez toplanarak eğitim çalışmalarını planlamakta, çok merkezli çalışmaları yürütmekte, tanı ve tedavi standartları geliştirmekte ve kendi alanlarında ulusal politikalar oluşturulmasına katkıda bulunmaktadır.

Türk Toraks Derneği, solunum hastalıkları alanında en kaliteli hasta bakım hizmetlerinin (koruma, tanı ve tedavi) verilmesi için çaba göstermektedir. Çalışma Grupları tarafından şimdiye kadar Pnömoni, Tüberküloz, Astım ve KOAH konularında tanı ve tedavi rehberleri hazırlanmıştır. Bu rehberler, tüm üyelerimize ve ülkenin değişik yerlerinde bulunan binlerce birinci basamak hekimine dağıtılmıştır.

Türk Toraks Derneği, Göğüs Hastalıkları uzmanlık eğitiminin düzeyini yükseltmek amacıyla Türk Göğüs Hastalıkları Yeterlilik Kurulu'nun (Board) oluşumuna büyük katkı sağlamış ve Yeterlilik Kurulu'nun toplantılarına ev sahipliği yapmıştır.

Türkiye'deki tüm eğitim hastaneleri ve üniversite göğüs hastalıkları anabilim dallarından seçilen asistan temsilcilerinin katılımı ile Türk Toraks Derneği Asistan Konseyi oluşturulmuştur. Böylece ülkemizdeki tüm asistanlara ulaşabilmek, asistan sorunlarını paylaşmak ve çözüm önerileri üretmek olanağı doğmuştur. İnternet ortamında 450 Göğüs Hastalıkları asistanının üye olduğu Toraks Asistan tartışma listesi etkin bir şekilde kullanılmaktadır.

Türk Toraks Derneği'nin düzenli olarak yayımlanan 5 yayın organı bulunmaktadır. Bunlar Toraks Bülteni, Toraks Dergisi, Turkish Respiratory Journal, Toraks Kitapları ve Türk Toraks Derneği Eğitim Kitapları Serisi'dir. Bu yayınlara bu yıl European Respiratory Journal'ın Türkçe versiyonu eklenecektir.

Türk Toraks Derneği, bilimsel ve eğitsel aktivitelerinin dışında ulusal akciğer sağlığını geliştirme konusunu da temel hedefleri arasında saymaktadır. Bu amaçla, ülkemizdeki akciğer sağlığı ile ilgili sorunları belirlemek için çalışmalar yapmakta ve sorunların çözümü için de Tanı-Tedavi rehberleri yayımlamakta ve Ulusal Kontrol Programları oluşturmaktadır. Türk Toraks Derneği, Dünya KOAH, Tüberküloz ve Astım Günleri ile 31 Mayıs Sigarasız Bir Dünya Günü'nü kamuoyu ve sağlık çalışanlarını bilgilendirmede önemli günler olarak değerlendirmektedir.

Dernek, akciğer sağlığı ile ilgili sorunlarımızın hem nedenleri hem de çözümlerinin giderek bölgesel, hatta küresel bir boyut kazandığının bilincindedir. O nedenle, bölgemizde ve dünyada bulunan solunum hastalıkları alanındaki diğer örgütlerle yakın iş birliği kurmak, küresel akciğer sağlığını geliştirmek amacıyla onlarla birlikte çalışmak konusunda büyük çaba harcamaktadır.

Bu bağlamda Türk Toraks Derneği uluslararası alanda çok önemli işbirlikleri içine girmiş ve yeni oluşumlarda yerini almıştır. Bunlar; bölge ülkeleri ile birlikte oluşturulan FEMTOS, dünyadaki bir çok sivil toplum kuruluşu ve DSÖ ile birlikte oluşturulan GARD dir.

Türk Toraks Derneği

Tütün ve Kontrolü Sempozyumu
3 - 4 Aralık 2005
Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Oditoryumu - İstanbul

SEMPOZYUM ÖN KAYIT FORMU

Ad-Soyad : .....
Kurum : .....
E-posta : .....

Türk Toraks Derneği üyesi misiniz? Lütfen ilgili kutucuğu işaretleyiniz.

- Evet
 Hayır

Kayıt:

Sempozyuma katılım **bütün katılımcılar** için ücretsizdir. Katılabilmek için sempozyum girişinde kayıt yapılarak giriş kartının alınması yeterlidir.

Öğle Yemeği

Öğle yemeği isteğiniz üzerine hazırlanacaktır. Öğle yemeği paketi 3 ve 4 Aralık 2005 tarihlerinde talebiniz üzerine özel olarak hazırlanacaktır. 1 Adet öğle yemeği paketi **16,50.-YTL**'dir. Belirtilen fiyata KDV dahil olup fatura ödeme esasında sunulacaktır.

Lütfen ilgili kutucukları işaretleyiniz.

- İstiyorum İstemiyorum
 3 Aralık 2005 4 Aralık 2005

Paket, 2 adet sandviç (karışık ve kaşar peynirli), sandviç içerisinde salatalık, amerikan salatası, turşu ve sos'tan oluşmaktadır. Sandviç yanında kek, meyve ve meşrubat verilecektir.

Tütün ve Kontrolü Sempozyumuna katılmak için **ÖN KAYIT FORMU'** nu doldurarak toraks@figur.net adresine e- posta ile gönderilmesini veya 0 212 258 60 78 numaralı telefona faks ile gönderilmesini rica ederiz

www.toraks.org.tr

TÜRK TORAKS DERNEĞİ GENEL MERKEZİ

Turan Güneş Bulvarı, Koyunlu Sitesi No: 175/19

Oran 06450 ANKARA

Tel: +90 (312) 490 40 50 Faks: +90 (312) 490 41 42

<http://www.toraks.org.tr> e-posta: toraks@toraks.org.tr